

ADAM ZAGAJEWSKI

Villámok

Adam Michniknek

Keveset értve és tudásra szomjasan
éltünk. Mint a növény, mely keresi
a fényt, kerestük az igazságot,
s nem találtuk, csak a növényekben,
a gesztenye levelében – roppant, akár
a feledés –, a páfránybokorban, mely
lassan imbolygott, s nem ígért semmit.
A csöndben. A zenében. A versben. Kerestük
az igazságot, összetévesztve a szépséggel.
Az érzelmeket szigorú törvények irányítják.
Hátat fordítottunk a kegyetlenségnek és
unalomnak. Nincs megoldás, ennyit
tudtunk, részletek vannak, s különös tréfának
tűnt csupán, hogy teljes mondatokban
beszélünk. Milyen könnyű volt utálni
a rendőrt. Még az arca is mintha az egyenruha
része lett volna. A más hibáját
rögtön felismertük. Egy forró napon
hegyek és felhők tükröződtek a folyóban. Kerek volt
akkoriban az élet, mint egy emelkedő léggömb.
A fenyők mozdulatlanul álltak: csupa árnyék
és hűvösség, mint az óceánmély. Zöld
szemek, a te nedves bőröd, gyíkocska.
Este néma villámok cikáztak
az égen. Idegen gondolatok gyújtották fel
a nyugalmat és biztonságot. Kapkodva
pakolni kellett és utazni tovább
keletre vagy nyugatra, úgy rajzolva a térképet
menet közben az egérúton.

Adam Zagajewski (1945), költő, esszéista, a kortárs lengyel költészet klasszikusa; évek óta Nobel-esélyesként tartják számon. Pszichológiát és filozófiát tanult a Jagelló Egyetemen. Az úgynevezett „Új Hullám” nemzedékkel indult a 70-es években, 1975-től publikálási tilalom alatt állt. 1982 és 2002 között Párizsban élt, tíz éve visszatelepült Krakkóba.

Nénikéim

Csupa olyasmivel foglalkoztak, amit
úgy hívtak: az élet gyakorlati oldala
(az elméletet ráhagyták Platónra),
könyékig merülve bútorokba, ágyneműkbe,
konyhakertekbe, éléskamrákba,
nem feledkeztek meg a levendulás zacskóról,
amitől virágos rétté változott a fehéreneműszekekrény.

Az élet gyakorlati oldala,
akárcsak a Hold sötét oldala,
nem volt mentes a titkuktól;
Karácsony közeledtével
merő *praxis* lett az élet,
ideiglenesen előszobákban lakott,
bőröndökben, neszesszerekben húzta meg magát.

Ha pedig meghalt valaki, ami sajnos
még a mi családukban is előfordult,
nénikéimet teljesen lefoglalta
a halál gyakorlati oldala,
s ilyenkor megfeledkeztek a levenduláról,
mely illatozott önzetlenül, eszeveszetten
a lepedők nehéz hótakarója alatt.

Zongoraóra

Nyolc éves vagyok

Zeneóra a szomszédban, J-éknél.
Először járok a lakásukban, más illata van,
mint a miénknek (a miénknek, úgy érzem,
nincs is illata). Itt mindenhol szőnyegek vannak,
vastag perzsaszőnyegek. Tudom, hogy J-ék örmények,
de nem tudom, ez mit jelent. Szőnyegek vannak

az örményeknek, a levegőben Lembergől hozott
porszemek vándorolnak, középkori por.
Nálunk nincsenek szőnyegek, se középkor.
Nem tudom, kik vagyunk – talán vándorok.
Néha azt hiszem, nem is vagyunk. Csak mások vannak.
Pompás az akusztika szomszédaink lakásában.

Csend van a lakásban. A szobában zongora áll,
lusta, megszelídített ragadozó – benne,
közepében pihen a zene fekete gömbje.
J. asszony az első vagy második óra után
azt mondta, inkább nyelveket tanuljak,
nincs tehetségem a zenéhez.

Nincs tehetségem a zenéhez.
Inkább nyelveket kellene tanulnom.
A zene mindig valahol máshol lesz,
elérhetetlenül, mások lakásában.
Máshol lesz elrejtve a fekete gömb, de talán
lesznek más találkozások, más felfedezések.

Lehorgasztott fejjel mentem haza,
kicsit szomorúan, kicsit elégedetten – haza:
Perzsia illata sehol, a falakon csupa amatőr kép,
vízfestmény, és keserű örömmel arra gondoltam,
csak a nyelv maradt nekem, csak a szavak és képek,
csak a világ.